

Raport narativ dezbateri ANOSR Bologna în Universități

Drepturile studenților - cum consolidăm statutul de partener al studentului în sistemul educațional?

18 aprilie 2016, Sibiu

Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR) organizează anual, începând cu 2015, proiectul **Bologna în Universități**, prin care își propune să readucă dezbaterile despre educație în universitățile din România. Cele **6 dezbateri** din acest an au avut loc în șase centre universitare diferite și au fost înscrise în calendarul de activități organizate sub egida **Dezbaterii Naționale pentru Educație și Cercetare „România educată”**, lansată și gestionată de **Administrația Prezidențială**, în contextul în care se dorește o reformă structurală amplă a sistemului educațional din România. Dezbaterile au avut în următoarele centre universitare: Timișoara (25 martie 2016 – finanțarea învățământului superior), Iași (8 aprilie 2016 – asigurarea calității în învățământul superior), Sibiu (18 aprilie 2016 – drepturile și obligațiile studenților), Cluj Napoca (26 aprilie 2016 – dimensiunea socială a educației), Suceava (18 mai 2016 – internaționalizarea învățământului superior) și Alba Iulia (4 iunie 2016 – învățământ centrat pe student).

Dezbateră intitulată *Drepturile studenților - cum consolidăm statutul de partener al studentului în sistemul educațional?* a fost cea de-a treia organizată în cadrul ediției 2016 a proiectului Bologna în Universități și s-a desfășurat la Biblioteca Astra din Sibiu. Aceasta a fost organizată cu sprijinul Ligii Absolvenților și Studenților la Științe Politice și Relații Internaționale Sibiu (LASSPRI).

La dezbateră au participat reprezentanți ai conducerii și studenți ai Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, precum și studenți ai Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu.

Prin această dezbateră ne-am propus să identificăm în ce măsură studenții sunt tratați ca parteneri cu drepturi depline în sistemul educațional românesc. Am analizat drepturile și obligațiile studenților ce sunt reglementate din punct de vedere legal, precum și modul în care acestea sunt respectate și garantate de universități, dar și mecanismele prin care studenții sunt implicați în luarea deciziilor în universități. Ne-am dorit să colectăm propuneri concrete prin care putem îmbunătăți Codul drepturilor și obligațiilor studentului (Statutul Studentului) și să identificăm atât probleme sau bariere întâmpinate de studenți în procesul de reprezentare, cât și soluții prin care acestea să fie prevenite și depășite în viitor.

Astfel, dezbateră a fost deschisă de Vlad D. Cherecheș, președintele ANOSR, care explicat modul în care va urma să se desfășoare evenimentul, prezentând în câteva idei ce înseamnă proiectele Bologna în Universități și „România Educată”. Rectorul Universității „Lucian Blaga” din

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Sibiu, prof. univ. dr. ing. Ioan Bondrea, a oferit și el salutul de bun venit din partea universității tuturor participanților.

În continuare, Marius Deaconu, vicepreședinte educațional al ANOSR, a susținut o prezentare pe tema dezbaterii. Acesta a prezentat cele mai importante drepturi și obligații ale studenților prevăzute în *Legea Educației Naționale* nr. 1/2011 și în *Codul drepturilor și obligațiilor studentului* adoptat prin OMECTS nr. 3666 din 30 martie 2012.

În urma prezentării a început un dialog pe baza subiectelor abordate, implicând activ participanții pentru identificarea unor soluții constructive. Discuțiile au fost facilitate de Vlad Cherecheș și au durat aproximativ 2 ore și jumătate.

Rectorul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu a fost primul care a luat cuvântul și a insistat asupra faptului că **studenții trebuie să își cunoască deopotrivă drepturile și obligațiile**, acestea fiind interconectate. De asemenea, acesta a atras atenția că există deficiențe în ceea ce privește procesul de alegere al studenților reprezentanți, ceea ce generează dificultăți în privința respectării drepturilor studenților. El a motivat că **studenții sunt oarecum indiferenți și imposibili** când au loc alegerile, reprezentanții aleși nefiind întotdeauna cei mai în măsură să îndeplinească rolul de reprezentant al colegilor lor. Profesorul Bondrea a subliniat că **universitățile consideră studenții drept parteneri de dialog autentici**, deși a admis că există și unele cazuri în care acest lucru nu se întâmplă. În plus, el a insistat asupra faptului că **studenții trebuie să se concentreze în principal pe dezvoltarea lor profesională, și nu pe activitatea de reprezentare studentescă**, întrucât, în opinia sa, scopul absolvirii universității este acela de a deveni un profesionist. De asemenea, acesta a subliniat importanța comunicării permanente între cadrele didactice și studenți. El a arătat că fără o deschidere biunivocă nu poate exista un dialog care să conducă la îmbunătățirea calității educației. Acesta, alături de echipa de prorectori prezentă, s-a arătat deschis la **introducerea unui indicator de calitate care să cuantifice modul în care are loc evaluarea cadrelor didactice de către studenți**. În plus, acesta s-a arătat deschis să adapteze procedura prin care cadrele didactice sunt retribuite în funcție de respectiva evaluare. Rectorul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, alături de cei doi prorectori prezenți la dezbateri, a marcat și **importanța implicării studenților în viața universităților**, considerând-o vitală în derularea tuturor proceselor interne. El militează pentru o implicare mai activă întrucât „noi [cadre didactice universitare și studenți – n. a.] vom schimba educația în România”.

Vlad Cherecheș a încheiat prima parte a dezbaterilor cu un îndemn pentru creșterea gradului de responsabilitate a studenților, atrăgând atenția că există anumite probleme în acest sens în special din cauza mentalității, atât a cadrelor didactice, cât și a studenților. El a remarcat că, în anumite cazuri, **tranziția de la liceu la facultate este mai dificilă pentru unii studenți și există probleme de acomodare** care duc, implicit, la o lipsă de implicare din partea acestora din urmă.

În cea de-a doua parte a dezbaterii s-a discutat despre modalitățile în care am putea să ne asigurăm că **studenții își cunosc drepturile și obligațiile**. O idee sugerată de participanții din

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

cadru de dezbateri, dar și un lucru pe care au afirmat că aceștia îl pun în practică (Asociația Studentească Solidus – n. a.) este ca organizațiile studentești să realizeze campanii online, să lipească afișe în facultăți sau să împartă flyere studentilor, prin care să le prezinte drepturile pe care aceștia le au.

Rectorul ULBS consideră că ar trebui ca **informațiile despre drepturile studentilor să fie accesibile în primul rând în mediul online**, dar și din alte medii.

Participanții au semnalat faptul că în ciclul de învățământ preuniversitar informațiile sunt transmise cursanților într-un mod mai personal, direct de către profesori, în timp ce în învățământul universitar studentul este pus în situația de a deveni mai autonom și trebuie să se intereseze de mai multe aspecte în mod individual.

Revenind la problema adaptării studenților la mediul universitar, s-a reiterat faptul că **universitățile ar trebui să implementeze anumite programe de acomodare, respectiv tutorat** (pe tot parcursul studiilor). S-a insistat pe ideea că, în primele săptămâni din viața de student, aceștia ar trebui să participe la proiecte precum „**săptămâna de orientare**” sau „**de inițiere**” (de tip „**induction week**”), în cadrul cărora studenților de anul I să li se explice modul în care funcționează o universitate, pentru a-i familiariza cu acest mediu. Desigur, aceste programe trebuie organizate de universități împreună și cu sprijinul organizațiilor studentești.

În continuare s-a discutat despre aplicarea **art. 11, lit. g)** din *Codul drepturilor și obligațiilor studentului*, care prevede dreptul studenților „de a beneficia la începutul primului an de studiu de un *Ghid al studentului*, cu informații referitoare la: drepturile și obligațiile studentului, disciplinele din planul de învățământ, serviciile puse la dispoziție de universitate, procedurile de evaluare, cuantumul taxelor, baza materială a universității și a facultății, informații despre asociațiile studentești legal constituite, modalități de acces la burse și alte mijloace de finanțare, mobilități, precum și alte facilități și subvenții acordate”. **O parte semnificativă dintre participanți au confirmat că primesc un astfel de material, indiferent de forma sau de denumirea acestuia.** Totuși, aceștia au indicat studenții din organizațiile studentești sau colegii ca fiind principala sursă de informare cu privire la informațiile despre funcționarea universității. Evenimentele organizate de respectivele asociații contribuie semnificativ la integrarea studenților din primul an în mediul academic. **S-a mai propus, de asemenea, ca la începutul fiecărui an universitar sau la admiterea studenților să le fie înmănată o listă cu cele mai importante drepturi și obligații, respectiv un link sau o recomandare despre unde pot să caute informații suplimentare despre aceste subiecte.**

În plus, s-a pus problema **(in)existenței unor mecanisme funcționale care să asigure respectarea drepturilor și obligațiilor studentului** în conformitate cu legislația de resort în vigoare. În cazul în care există derapaje, fie din partea cadrelor didactice sau a studenților, acestea trebuie sancționate corespunzător, în mod corect și transparent.

În cadrul dezbaterii s-a discutat și despre mecanismele care ar duce la garantarea respectării drepturilor și obligațiilor studenților și cine este responsabil pentru acest proces. În

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

urma discuțiilor a rezultat faptul că universitatea este principalul responsabil, iar organizațiile studentești și studenții reprezentanți ar trebui să monitorizeze acest aspect. Nu în ultimul rând, fiecare student este responsabil să vegheze la respectarea propriilor drepturi și obligați.

În ceea ce privește modul în care se respectă drepturile și obligațiile studenților, **chestionarea** acestora reprezintă cel mai facil proces prin care poate fi stabilit în linii mari dacă prevederile interne și cele la nivel național în acest sens sunt respectate. Aceste chestionare ar trebui implementate de organizațiile studentești, sau, după caz, de către departament/facultate/universitate. **Studenții reprezentanți ar trebui să-și chestioneze, de asemenea, colegii cu privire la aceste aspecte**, însă a fost reiterată ideea că aceștia nu sunt întotdeauna vizibili și nu sunt implicați activ în aceste procese, comparativ cu organizațiile studentești.

În cazul în care există probleme cu privire la respectarea drepturilor și obligațiilor studenților, acestea trebuie semnalate factorilor decizionali, în ordine ierarhică, pornind de la nivel de departament și ajungând la nivelul membrilor din Consiliul de Administrație, Senat sau chiar Comisia de Etică, în cazul unor abateri grave. **Studenții au punctat faptul că în cazul în care există deschidere din partea cadrelor didactice, problemele semnalate pot fi discutate doar la nivel intern, fără a exista nevoia de a fi semnalate public.**

Dezbaterea intitulată *Drepturile studenților - cum consolidăm statutul de partener al studentului în sistemul educațional?* a reușit să evidențieze principalele probleme și să reliefeze situația actuală a modului în care în mediul universitar este abordat acest subiect. Considerăm că în urma dezbaterii au rezultat următoarele **concluzii**:

1. La patru ani de la adoptarea *Codului drepturilor și obligațiilor studentului*, acesta este implementat în marea majoritatea universităților din România. Acest concept este cunoscut în mare parte de cadrele didactice și studenți, existând însă deficiențe în ceea ce presupune respectarea deplină a legislației în vigoare la nivel universitar sau național.
2. Una dintre principalele probleme în ceea ce privește drepturile și obligațiile studenților este lipsa diseminării acestor informații către studenți în primul an de studiu universitar. Această problemă s-ar putea rezolva cu o mai mare implicare din partea universităților și a organizațiilor studentești/studenților reprezentanți prin implementarea unor programe de tip „săptămâna de acomodare” (*induction week*), prin redactarea unor Ghiduri ale studentului și prin realizarea unor campanii de informare.
3. Există încă multă reticență din partea studenților în a semnală încălcări ale acestor regulamente, din mai multe motive: acomodarea acestora cu mediul universitar se realizează mai greu, mentalitatea anumitor cadre didactice poate fi caracterizată ca fiind învechită, iar instituțiile de învățământ superior dovedesc lipsă de

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

transparență în a comunica studenților toate informațiile necesare despre mecanismele prin care pot sesiza anumite nereguli.

Rezultate cu privire la viziunea pentru educație și cercetare în România:

Mediul universitar din România ar trebui să fie unul guvernat de un spirit de echitate și respect. Studenții trebuie să fie considerați în mod real parteneri cu drepturi depline în toate procesele sistemului de învățământul superior.

Drepturile și obligațiile studenților trebuie să fie cunoscute de către toți membrii comunităților academice și să fie respectate ca atare. Acestea trebuie să fie redactate în spiritul Spațiului European al Învățământului Superior și să țină cont de realitățile sociale și economice ale României.

Rezultate cu privire la obiectivele de țară pentru educație și cercetare în România:

Actualizarea Codului Drepturilor și Obligațiilor Studentești în raport cu realitățile din prezent regăsite în universitățile din România.

Implementarea în mod corespunzător a acestor prevederi la nivel fiecărei universități din România, indiferent de tipul acesteia.

Adoptarea unor măsuri care să asigure o accesibilitate mai mare a studenților din medii defavorizate și care să instituie un climat de echitate în universitățile din România.

Una dintre principalele probleme în ceea ce privește drepturile și obligațiile studenților din România este lipsa diseminării acestor informații către studenți în primul an de studiu universitar. Această problemă s-ar putea rezolva cu o mai mare implicare din partea universităților și a organizațiilor studentești/studenților reprezentanți prin implementarea unor programe de tip „săptămâna de acomodare” (induction week), prin redactarea unor Ghiduri ale studentului și prin realizarea unor campanii de informare.

MENCȘ și universitățile trebuie să adopte o serie de măsuri prin care studenții să fie încurajați să sesizeze orice încălcări ale drepturilor lor pe care le constată, fără a avea temerea că vor suporta anumite consecințe negative dacă fac acest lucru. Procedurile de sesizare trebuie să fie transparente și cunoscute tuturor membrilor comunităților universitare.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223